

TIL LÆREREN

Kampen om vannet. Stopp konflikten!

Formålet med denne dagen er å gi elevene en opplevelse av dilemmaer og valg som må tas når Røde Kors arbeider i kriger, konflikter og under katastrofer. Respekt og medmenneskelighet spiller en viktig rolle når Røde Kors handler under en konflikt, i en (natur)katastrofe og i langsiktig utvikling.

Elevene skal på nært hold arbeide med konfliktmegling og -løsning mellom parter i konflikt for å erfare hvordan Røde Kors kan havne i vanskelige dilemmaer i hjelpearbeidet. Alle skal høres, de stridende partene skal hjelpes til å starte et samarbeid, og det må eventuelt skapes nye leveveier for befolkningen samt finnes nye utdanningsmuligheter.

Kort sagt handler det om å forhindre at konflikten utvikler seg til en katastrofe.

Elevene skal deles inn i tre grupper som skal representere:

- Lokalsamfunnet i M'bitu
- Røde Kors-arbeidere
- En gruppe Bifesaer

Gjennom ulike aktiviteter og øvelser vil elevene få innsikt i hjelpearbeid og samtidig få bedre forutsetninger for å løse konflikter i klassen, på skolen og i hverdagen, ved å engasjere seg i en konflikt i det fiktive afrikanske landet M'bitu.

Bakgrunn:

Hvorfor det er konflikt? Det har alltid vært vanskelig å finne vann i M'bitu. De siste ti årene har det imidlertid blitt mye verre. Halvparten av befolkningen sulter, blant annet fordi det regner mindre og ørkenen sprer seg. M'bituene holder tradisjonelt geiter, som spiser trær og planter. Geitene trækker samtidig jorden sammen, slik at vannet ikke kan trenge gjennom når det regner. Dette får ørkenen til å utvide seg.

I nabolandet Bifesa er situasjonen enda verre, og mange av landets innbyggere har begynt å reise sørover mot M'bitu. De reiser med eiendelene de kan bære, og selvfølgelig geitene sine. En gruppe på 40 Bifesaer har ankommet en liten landsby i nordlige M'bitu. Geitene deres er tørste og sultne etter den lange vandringen, men M'bituene i Olowo vil ikke la Bifesaerne bruke deres allerede knappe vannressurser til geitene deres.

Bifesaerne mener at de har like mye rett til vann som M'bituene, og nekter å vandre videre med geitene sine. De bosetter seg i utkanten av landsbyen og sniker seg ned til brønnen om natten for å hente vann til geitene sine.

Din rolle som lærer

Som lærer er din rolle å være fasilitator i løpet av dagen for elevgruppene og sørge for at rollespillet fungerer. I tillegg må rollene som eksperter fylles av en eller flere lærere, som sitter på en sentral plass i lokalet der rollespillet skal foregå.

Før dagen

- Del elevene inn i grupper (Bifesaer/M'bituer/Røde Kors-medarbeidere).
- Gi beskjed til Bifesaerne om å ha på seg lyse t-skjorter og M'bituene mørke t-skjorter. Røde Kors-gruppen skal ha det røde korset fra kopiark 5 på klærne sine.
- Kopier geiter på A4-papir, og la elevene klippe dem ut (se kopiark 1 bakerst). Bifesaerne har 15 geiter, og M'bituene har 30 geiter.
 - Sørg for å ha handlet inn til forsoningsfesten: Gjær, sukker, salt, hvetemel, olje, svart te, eventuelt mynte. Finn oppskriften på kopiark 2. Vurder om det skal pyntes til avslutningsfesten og kjøp inn det som trengs.
 - Sørg for at det er perkusjonsinstrumenter tilgjengelig for elevene, slik at de kan spille musikk til avslutningsfesten.
 - Sjekk om det er plass på skolekjøkkenet eller om det alternativt kan lages mat over bål utendørs.

Rollene:

De tre elevgruppenes roller presenteres og utdypes med oppgaver i rollespillet. Rollene som eksperter, som fylles av en eller flere lærere, er beskrevet på kopiark 6. Les beskrivelsen høyt for elevene når de ber om hjelp fra en spesifikk ekspert. I rollespillet kan elevene velge hjelp fra de ulike ekspertene i forbindelse med oppgavene de blir stilt overfor.

Tidsbruk:

Rollespillet er delt inn i hendeskort og oppgavekort. Som lærer skal du lese opp hendeskortet og sette av 30 minutter til hver enkelt oppgave. Elevene skal selv lese oppgavene sine og finne løsninger på dem. Sørg for at elevene har papir og blyanter tilgjengelig. Rollespillet tar omtrent tre timer, og deretter må forsoningsfesten forberedes og avholdes.

Avslutning på dagen:

Avslutt dagen ved å samle dere for å diskutere deres opplevelser. Hvordan var det å være henholdsvis M'bituer, Bifesaer og Røde Kors-medarbeidere? Hvordan kunne konflikten ha blitt unngått, og hvordan syntes dere konfliktmeglingen gikk?

KOPIARK 1 – Mal geit

KOPIARK 2 – OPPSKRIFT

Stekte matbrød (20 personer)

100 g gjær

5 dl lunkent vann

2,5 ts sukker

Litt salt

12,5 dl hvetemel

10 ts olje

Olje til steking

Løs opp gjæren i vannet, tilsett sukkeret. Gjærblandingen røres inn i melet, deretter tilsettes salt og olje. Elt deigen godt og la den heve i 45 minutter. Elt deigen på nytt og del den i 20 like store deler. Brødene formes til ca. 10 cm lengde og 1 cm tykkelse, og etterheves i 30 minutter. Deretter stekes brødene på begge sider. Lag deretter et snitt i siden på dem, og de er klare til å fylles eller kan spises som de er.

Festmåltidet suppleres med svart te tilsatt sukker og eventuelt mynte.

KOPIARK 3 – RØDE KORS-PRINSIPPENE

Røde Kors bygger på syv prinsipper*, som gjelder for alle Røde Kors-organisasjonene i verden. Disse prinsippene brukes i katastrofer, under krig, i utviklingsprosjekter og i alt annet arbeid Røde Kors gjør. Her kan dere lese de syv prinsippene som danner grunnlaget for deres arbeid med å skape ro og orden i landsbyen i M'bitu.

Humanitet:

Røde Kors' mål er å beskytte liv og helse, sikre respekt for alle mennesker, og fremme forståelse, vennskap, samarbeid og fred mellom alle folkeslag.

Upartiskhet:

Røde Kors gir hjelp uten å ta hensyn til nasjonalitet, rase, religion, klasse eller politiske holdninger. Vi handler ut fra de behov som oppstår og hjelper først dem som er i størst nød.

Nøytralitet:

For å oppnå tillit fra alle må Røde Kors ikke ta side i konflikter eller på noe tidspunkt blande seg inn i uoverensstemmelser som handler om politikk, rase eller religion.

Uavhengighet:

Røde Kors er uavhengig. Røde Kors skal støtte regjeringen i sitt land med hjelpearbeid og overholde landets lover, men Røde Kors må alltid beholde sin uavhengighet slik at vi alltid kan handle i tråd med de syv prinsippene.

Frivillighet:

Røde Kors er en frivillig hjelpeorganisasjon som i sitt arbeid på ingen måte blir styrt av økonomiske fordeler.

Enhet:

Det kan bare være én Røde Kors-organisasjon i hvert land. Organisasjonen må være åpen for alle og kunne utføre sitt arbeid over hele landet.

Universalitet:

Røde Kors er en verdensomspennende bevegelse der alle Røde Kors-organisasjoner har samme status, ansvar og plikt til å hjelpe hverandre.

* Røde Kors-prinsippene er her forenklet for bedre forståelse. For mer informasjon om Røde Kors-prinsippene, se www.rodekors.no/om/rode-kors-bevegelsen/

KOPIARK 4 – Røde Kors-emblemet

KOPIARK 6 - EKSPERTROLLER

Landbruksksperten: "Har dere vurdert å slutte å dyrke ris og heller dyrke hvete? Det er kanskje ikke like delikat som ris, men det metter godt og kan fø 130 av dere."

Menneskesmugleren: "Vesten er et fantastisk sted. Det er plass til alle, og ingen sulter. Jeg kan smugle dere gjennom ørkenen. Det koster 2000 dollar for en familie. Hvis dere ikke har penger, kan dere gi meg to av barna deres. De kan jobbe av pengene hos meg i løpet av et par år, og så sender jeg dem til Europa."

Våpenselgeren: "Selv om det ikke er tørke akkurat nå, kan det komme raskt. Og hvis naboene også bruker vann, går det enda raskere. Derfor er det greit å jage andre bort – og kanskje også drepe dem."

Fra regjeringssperson: "M'bituene tilhører samme stamme som presidenten. Jeg har noen 'spesielle' venner i politiet som kan hjelpe med å fjerne fiender. De har gjort det før."

Gjeter: "Det er livsnødvendig å ha husdyr som gir kjøtt og melk, derfor er det greit under tørken å gi vann til geitene og la de gamle og syke dø!"

Røde Kors-eksperten: "Husk at vi i Røde Kors alltid arbeider ut fra våre syv Røde Kors-prinsipper." (Utlevér Røde Kors-prinsippene, kopiark 3)

Hjelparbeider: "Dere må bore en brønn. Det er feil å la folk og geitene deres tørste! Dere vet til og med hva som trengs – en brønn! Som hjelparbeider er det en plikt å hjelpe folk i nød, både Bifesene og M'bituene. Barn vil dø mens dere venter på neste regnskyll."

Biologen: "Dere skal ikke bygge en brønn for M'bituene og Bifesene. Jordens tilstand i området er virkelig presset. Hvis dere borer en brønn, vil folk bare skaffe seg enda flere geiter som vil spise opp de siste gresstråene og dermed la ørkenen utvide seg enda mer. Dere ødelegger fullstendig mulighetene for at folk kan bo her i fremtiden. Jeg mener heller at dere skal bygge en beholder som kan samle opp regnvann neste gang det regner. Og kanskje bør folk vurdere å leve av noe annet enn geiter, de belaster miljøet veldig mye. Jeg mener heller at dere skal bruke pengene deres på skoler, slik at folk kan bli noe annet enn gjeterer."

Røde Kors' vannekspert: Kolera er en smittsom tarmsykdom. Det farlige med kolera er at den kan forårsake alvorlig diaré innen få dager, noe som igjen fører til betydelig væsketap. Uten behandling kan væsketapet være dødelig innen ett døgn etter at sykdommen bryter ut. Det kraftige væsketapet er spesielt farlig for barn. Behandlingen av kolera er enkel - nemlig væske - men det er langt fra en selvfølge i store deler av verden. Kolerabakterien skilles ut med avføringen, og hvis avføringen kommer i kontakt med drikkevann eller mat, kan bakterien overføres til andre mennesker. Når det ikke er tilgang til rent vann for å vaske hender, er det lett å overføre bakterien til både mat og vann. Epidemier rammer spesielt tett befolkede, fattige områder med dårlig sanitet og hygiene. Dere må nå forberede dere på en koleraepidemi.